

MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

МИНИСТЕРСТВО ФИНАНСОВ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2005, mun. Chișinău, str. Constantin Tănase, 7
www.mf.gov.md, tel.(022) 26-25-23, fax 022-26-25-17

15 decembrie 2021 nr. 09/2-09/2409/1313
La numărul unic 548/MIDR/2021

**Ministerul Infrastructurii
și Dezvoltării Regionale**

În copie: Cancelaria de Stat

La indicația Cancelariei de Stat nr. 18-23-411-9442 din 25 noiembrie 2021, Ministerul Finanțelor a examinat proiectul de hotărîre cu privire la aprobarea proiectului de *Lege pentru modificarea unor acte normative (număr unic 548/MIDR/2021)*, autor-*Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale* și, conform competențelor funcționale, comunică următoarele.

La Art. I pct. 31 alin. 6¹, sintagma „*nu fac obiectul taxelor vamale*” se substituie cu sintagma „*nu fac obiectul drepturilor de import și de export*”.

La Art. I pct.71, menționăm că la art. 94¹ alin.(3) lit.b), sintagma „*codul TVA*” se substituie cu sintagma „*numărul de înregistrare TVA*”.

La Art. I pct.77 și Art.VII din proiectul de lege este de menționat că, potrivit *art.24 alin.(1) din Codul fiscal nr.1163/1997*, se permite deducere cheltuielilor ordinare și necesare, achitate sau suportate de contribuabil pe parcursul perioadei fiscale, exclusiv în cadrul activității de întreprinzător.

De asemenea, potrivit *pct.26 din Regulamentul cu privire la determinarea obligațiilor fiscale aferente impozitului pe venitul persoanelor juridice și persoanelor fizice care practică activitate de întreprinzător, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.693/2018*, în scopuri fiscale se permite deducerea cheltuielilor ordinare și necesare, achitate sau suportate de contribuabil pe parcursul perioadei fiscale, exclusiv în cadrul activității de întreprinzător ori în scopul desfășurării acesteia.

Cheltuielile ordinare și necesare reprezintă cheltuielile caracteristice gestionării activității de întreprinzător și *cheltuielile reglementate prin acte normative* în vigoare, caracteristice pentru gestionarea anumitor tipuri de activități de întreprinzător, în scopul desfășurării activității economice și obținerii de venituri.

În contextul celor menționate supra, conchidem că cadrul normativ actual stabilește dreptul de deducere de către agenții economici în scopuri fiscale a cheltuielilor reglementate/stabilite prin acte normative în vigoare.

Astfel, prevederile de la art.99² alin.(7) și art.VII din proiect urmează a fi excluse.

Suplimentar, cu titlu de recomandare se propune revizuirea și ajustarea proiectului de lege în corespundere cu tehnica legislativă reglementată prin *Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative*, inclusiv în vederea aranjării actelor normative amendate în ordinea cronologică a datei aprobării acestora, în partea ce ține de numerotarea proiectului de lege, numerotarea se va revizui în contextul prevederilor *art.51-53 a Legii nr.100/2017*.

La fel, se va ține cont de faptul, că cuvântul „*textul*” se folosește pentru individualizarea unor cuvinte și cifre, cuvinte și semne de punctuație, cifre și semne de punctuație, iar în celelalte cazuri, pentru formularea dispozițiilor de modificare, se utilizează termenii „*cuvântul*”/„*cuvintele*”.

De asemenea, sintagmele „*se introduce*” și „*se înlocuiește cu*” nu sunt caracteristice limbajului normativ, motiv pentru care în textul proiectului de lege se vor substitui cu sintagmele „*se completează cu*” și „*se substituie cu*”.

Ministru

Dumitru BUDIANSCHI

Digitally signed by Budianschi Dumitru
Date: 2021.12.15 21:58:08 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ex. Eugeniu Verlan
Tel. 022-26-26-81
Email: eugeniu.verlan@mf.gov.md

Nr. 03-5189 din 10.12.2021

La nr. 18-23-411-9442 din 25.11.2021

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
Copie: Cancelaria de Stat

Cu referire la proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (**număr unic 548/MIDR/2021**), în limita competențelor funcționale, comunicăm următoarele.

La art.I.

1). **La pct. 2**, la alin. (2) lit. d¹) după cuvântul „trading” de completat cu cuvântul în paranteze „(tranzacționare)”, deoarece potrivit art.54 alin.(1) lit.e) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative „în cazul în care se impune folosirea unor termeni și expresii din alte limbi, se indică, după caz, corespondentul acestora în limba română”. În dicționarele limbii române nu există așa cuvânt „trading”, care este de origine din limba engleză și se traduce ca *tranzacționare*.

2). **La pct. 3**, referințele la **regulamentele** aprobate în temeiul art. 7, alin. (1), lit. i) necesită ajustare, deoarece modificarea art. 7, alin. (1), lit. i) din proiect prevede aprobarea de către Agenție a **unui singur Regulament privind accesul la rețelele de transport al gazelor naturale și gestionarea congestiilor**.

3). Suplimentar, considerăm oportun la **art.2 din Legea nr.108/2016**, din noțiunea „parametrii de calitate” excluderea cuvintelor „standardele de calitate aprobate de organismul național de standardizare și indicate ca obligatorii în”, deoarece referința la standard este una incertă și creează neclarități. Referințe directe sau indirecte la standarde sunt efectuate în actele aprobate de către ANRE.

Argumentare.

Art. 4 din Legea nr. 20/2016 cu privire la standardizare națională stabilește că unul din principii este caracterul voluntar al aplicării standardelor moldovenești. La alin. (2) art. 14 din Legea nr. 20/2016 este prevăzut „Aplicarea unui standard moldovenesc poate deveni obligatorie, în totalitate sau în parte, pe întreg teritoriul țării sau pe plan local, numai printr-un act normativ în care se face referință directă la acest standard, în cazul în care considerentele de ordin public, de protecție a vieții, a sănătății și a securității oamenilor, a mediului și a intereselor consumatorilor fac necesară o astfel de măsură”.

Totodată, art. 15 din Legea nr.20/2016 stabilește că:

„(1) În scopul facilitării aplicării legislației, standardele moldovenești pot fi utilizate ca referințe directe, indirecte, datate sau nedatate în actele legislative și normative.

(2) Referințele la standardele moldovenești în actele normative, cu excepția cazurilor prevăzute la art.14 alin.(2), vor specifica explicit că aplicarea acestor standarde reprezintă modalitatea recomandată, fără a fi singura însă, pentru a demonstra conformitatea cu cerințele din actele normative respective.

(3) În actele normative pot fi făcute referințe directe numai la standardele moldovenești publicate în limba de stat”.

4). La pct. 5. Prin prisma prevederilor art.2 din *Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern* considerăm oportun la art.4 alin.(1) lit. h) de la pct.5 din proiect, de substituit sintagma „*realizează politica*” cu sintagma „*asigură realizarea politicii*”, or rolul Guvernului este asigurarea realizării politicilor.

5). La pct. 7 prevederea de la litera u¹) prezintă într-o anumită măsură generalizarea prevederilor stabilite la literele i), j), k), l), m), n), q), s) de la art. 7 alin. (1) al Legii, în fiecare din acestea fiind indicată denumirea regulamentului ce se elaborează de către Agenție. Astfel, este necesară sau excluderea lit. u¹) sau excluderea literelor prin care sunt denumite regulamentele concrete ce urmează a fi elaborate de către Agenție. Obiecția este valabilă și pentru lit. a²) de la alin. (3).

6). La pct.34, art. 42, alin. (15) necesită a fi reconsiderat prin prisma divizării aspectelor ce țin de etapele de „*Proiectare, construcția și recepția rețelelor de transport a gazelor*”.

Potrivit art.3 alin. (2) din *Legea nr.116/2012 privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase* documentele normativ-tehnice în domeniul securității industriale se identifică prin sigla „NRS” și stabilesc: „*a) cerințe tehnice privind exploatarea în siguranță a instalațiilor tehnice din cadrul obiectului industrial periculos, a căror respectare asigură securitatea industrială în scop de prevenire a incidentelor, avariilor și de pregătire a întreprinderilor pentru localizarea și lichidarea avariilor*”.

Documentele prenotate stabilesc norme și reguli de **exploatare** în siguranță a obiectelor industriale periculoase, în baza cărora să desfășoare controlul **exploatării** în siguranță a instalațiilor tehnice și a obiectelor industriale periculoase. În acest context, documentele normative tehnice cu sigla NRS nu sunt aplicabile la etapa de proiectare a rețelelor gazelor naturale. Totodată, folosirea cuvântului „executarea” rețelelor nu este relevantă.

Referitor la „*cerințele minime de securitate aprobate de Guvern*”, în prezent există doar un singur act normativ „*Cerințele minime de securitate privind exploatarea sistemelor de distribuție a gazelor combustibile natural*”, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.552/2017, care la pct. 3, subpct.1) prevede că aceste cerințe nu se aplică la *conductele magistrale de gaze și obiectele aferente lor*”.

Totodată, informăm că Ministerul Economiei promovează proiectul cu număr unic 810/MEI/2020, referitor la funcționarea în condiții de siguranță a obiectelor de producție și a instalațiilor tehnice potențial periculoase, care prevede că documentele normativ tehnice în domeniul securității industriale sunt **doar** - norme și reguli de securitate, și nu prevede așa tip de documente „*cerințele minime de securitate aprobate de Guvern*”

Suplimentar, referința, în a doua propoziție, la Legea nr.116/2012 în ceea ce privește personalul implicat în proiectarea rețelelor de transport a gazelor naturale este una incorectă, deoarece art. 11 din legea prenotată stabilește cerințe care se referă la personalul unui agent economic care desfășoară activități în domeniul securității industriale: personalul tehnic ingineresc și personalul care desfășoară lucrări de sudură, examinări distructive și nedistructive - lucrări care nu fac parte a procesului de proiectare. Obiecția este valabilă și pentru alin.(12), art. 49 din pct.39 din proiect.

7). La pct. 51, la art. 69 modificarea alineatelor (3) și (4) ce țin de măsurarea gazelor naturale necesită a fi aduse în concordanță cu prevederile Legii metrologiei nr.19/2016.

În context, considerăm oportun modificarea alineatelor (1) - (4) de la art. 69 din Legea nr.108/2016 în următoarea redacție:

„alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Gazele naturale produse, stocate, livrate, inclusiv în contextul schimburilor transfrontaliere, furnizate și consumate urmează a fi măsurate prin intermediul echipamentelor de măsurare. Echipamentele de măsurare, utilizate în domeniile de interes public, care servesc la măsurarea fluxurilor de gaze naturale, la determinarea și la decontarea consumurilor de gaze naturale între părțile contractante se supun controlului metrologic legal în condițiile Legii metrologiei nr.19/2016.”

la alineatul (2), litera f) cuvintele „verificarea metrologică” se substituie cu cuvintele „controlul metrologic legal”;

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Operatorii de sistem țin evidența gazelor naturale utilizând doar echipamente de măsurare care au fost introduse pe piață și/sau date în folosință în condițiile Legii nr.235/2011 privind activitățile de acreditare și evaluare a conformității și care au fost supuse controlului metrologic legal în condițiile Legii metrologiei nr.19/2016.”

la alineatul (4) cuvintele „verificarea metrologică periodică” se substituie cu cuvintele „asigură efectuarea verificării metrologice”.

8). La pct. 79, art. 103 alin. (4) fraza „standardele privind infrastructura și privind aprovizionarea” este una incertă, deoarece nu este clar la ce se refera infrastructura - la întreprinderi de gaze sau la piața gazelor naturale sau la rețele de gaze.

Digitally signed by Gaibu Sergiu
Date: 2021.12.16 09:00:36 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ministru

Sergiu GAIBU

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

MD - 2012, mun. Chișinău,
str. 31 August 1989, nr. 82
tel.: +373 22 20 14 24
web: www.justice.gov.md,
e-mail: secretariat@justice.gov.md

14.12.2021 nr. 04/10100

**Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
Cancelaria de Stat**

Cu referire la adresa Cancelariei de Stat nr. 18-23-317-7878 din 18.10.2021, ce vizează examinarea *proiectului de hotărîre a Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (număr unic 548/MIDR/2021)*, comunicăm următoarele.

Potrivit notei informative, scopul de bază a proiectului menționat constă în fortificarea securității aprovizionării cu gaze naturale a Republicii Moldova, fiind în concordanță și cu prevederile pct. 5 din Dispoziția nr. 4 din 02.11.2021 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova. Principalele prevederi ale proiectului respectiv includ: crearea cadrului juridic necesar pentru asigurarea transparenței pe piața angro a gazelor naturale și asigurarea integrității pieței gazelor naturale prin transpunerea Regulamentului UE nr. 1227/2011; crearea cadrului juridic necesar pentru determinarea și aplicarea în mod armonizat a tarifelor de intrare/ieșire pentru serviciul de transport în sistemele de intrare/ieșire în care activează mai mulți operatori de sistem și, corespunzător, a mecanismului de inter-compensare între OST; stabilirea sancțiunilor pasibile de a fi aplicate pentru nerespectarea, încălcarea de către participanții la piața gazelor naturale a prevederilor ce țin de integritatea și transparența pieței gazelor naturale; eliberarea autorizațiilor de construire cu respectarea prevederilor ce țin de zonele de protecție a rețelelor de gaze naturale; înlăturarea echivocului în interpretarea unor prevederi din Legea cu privire la gazele naturale.

În contextul examinării proiectului, la definitivarea acestuia se vor lua în considerare următoarele aspecte:

Întrucât reprezentarea Guvernului în Parlament reprezintă una din funcțiile Ministerului Justiției, stabilite în pct. 6 din *Regulamentul privind organizarea și funcționarea Ministerului Justiției*, aprobat prin *Hotărîrea Guvernului nr. 698/2017*, precum și ținînd cont de uzanțele normative, propunem includerea ministrului justiției în lista contrasemnatarilor hotărîrii Guvernului de aprobare a proiectului de lege.

Clauza de adoptare care stabilește categoria legii se va expune după cum urmează: „Parlamentul adoptă prezenta lege organică”.

La **art. I** (modificarea *Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale*):

În clauza de modificare se vor exclude cuvintele „și completările”, „și se completează”, întrucât conform art. 62 din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, modificarea actului normativ constă în schimbarea oficială a textului actului, inclusiv a dispozițiilor finale sau tranzitorii, realizată prin modificări, excluderi sau completări ale unor părți din text. Prin urmare, nu este necesară referința la completare, deoarece modificările includ și completări (observație valabilă pentru toate cazurile similare din proiect).

La **pct. 1** se va menționa că în tot textul legii, cuvintele „*propuse conform proiectului*”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „*propuse conform proiectului*”, la forma gramaticală corespunzătoare.

Mai mult, cuvintele „se înlocuiește” și „se introduc” nu sunt caracteristice limbajului normativ și prin urmare acestea se vor substitui cu cuvintele „se substituie” și respectiv „se completează cu” (observație valabilă pentru toate cazurile similare din proiect).

La **pct. 2** se va ține cont că la schimbarea unor cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „cuvintelor” respective, iar la schimbarea unor cifre, semne și cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „textului” respectiv (observație valabilă pentru toate cazurile similare din proiect).

De asemenea, pentru exprimarea normativă a intenției de modificare a actului normativ se nominalizează expres textul vizat, cu toate elementele de identificare necesare, iar dispoziția propriu-zisă se formulează utilizându-se sintagma „se modifică după cum urmează.”, urmată de redarea modificărilor. În cazul expunerii în redacție nouă a conținutului unui element structural sau a unei părți a acestuia, sau în cazul operațiunii de completare cu o nouă dispoziție se va utiliza sintagma „va avea următorul cuprins.”, urmată de redarea noului text. Totodată, în contextul dispoziției introductive privind modificarea actului normativ, recomandăm să nu se dubleze această idee și să nu se repete de fiecare dată că textul se modifică (observație valabilă pentru toate cazurile similare din proiect).

Privitor la substituirea cuvântului „fiabilitatea” cu cuvântul „siguranță” la lit. k) din art. 1 alin. (2) atenționăm că acest termen se utilizează frecvent pe parcursul textului legii (art. 1, art. 39 alin. (1) literele a), c) și m), art. 40 alin. (8), art. 42 alin. (1) și (2), art. 46 alin. (1) literele a) și j), art. 49 alin. (1) și (3), art. 53 alin. (1) lit. a), art. 57 alin. (2) lit. b), art. 80 alin. (1), art. 85 alin. (9) etc.), precum și în *Regulamentul UE nr. 1227/2011*. Astfel, se va revizui oportunitatea substituirii termenului menționat.

La **pct. 3**:

se va exclude textul „definiția unei noțiuni noi”, din motivul necorespunderii acestuia uzanțelor normative;

în definiția noțiunii de „instalație de racordare” urmează doar de completat cu cuvintele „instalația GNCV”;

la definiția noțiunii de „instalație de utilizare” atenționăm că cuvintele „sau instalația de utilizare”, propuse spre substituie, nu se regăsesc în textul respectiv al legii;

noțiunea de „produse energetice angro” urmează a fi revizuită, ținând cont că contractele nu pot fi definite ca produse (energetice). Potrivit art. 992 alin. (1) din *Codul civil*, contract este acordul de voință realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice;

în definiția noțiunii de „punct de racordare” urmează doar de completat cu cuvintele „inclusiv instalația GNCV”.

La **pct. 5**, ce vizează modificarea art. 4:

la alin. (1) lit. d) se va revizui textul „alte documente de politici”, întrucât Regulamentul privind zonele de protecție a rețelelor de gaze naturale, actele normative elaborate de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei nu sunt documente de politici. Potrivit art. 24 alin. (1) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, documentele de politici, fără a fi acte

normative, sînt instrumente de decizie care abordează problemele existente într-un anumit domeniu, care definesc căile de soluționare a problemelor respective și descriu impactul așteptat asupra statului și societății. În conformitate cu pct. 5 din *Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 386/2020*, documentele de politici publice sunt de două tipuri – strategia și programul;

semnalăm că alin. (1), al doilea caz, prin care se stabilește că „Guvernul asigură securitatea energetică a statului, securitatea aprovizionării cu gaze naturale, prin aprobarea de documente de politici, a Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale, a Planului de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale stabilite la alin. (1), lit. e.” redă succint conținutul alin. (1), primul caz. Astfel, alin. (1), al doilea caz, se propune a fi exclus din proiect.

La *pct. 6* textul „o frază nouă, în următoarea redacție:” se va substitui cu textul „o propoziție cu următorul cuprins:” (observație valabilă pentru toate cazurile similare din proiect). Tot aici de specificat alineatul, care se propune spre completare.

La *pct. 7*, prin care se propune amendarea art. 7:

expunerea în redacție nouă a lit. i), j) și k) din alin. (1) se va comasa, întrucât aceste elemente sunt structurate consecutiv;

la alin. (2) se va ține cont că, pentru exprimarea normativă a intenției de scoatere din vigoare a unor prevederi, se utilizează cuvintele „se abrogă” și nu „se exclude”. Sintagma „se exclude” se utilizează doar în cazul excluderii unor cuvinte, sintagme, propoziții. Astfel, se va propune abrogarea literelor h) și j) (observație valabilă pentru toate cazurile similare din proiect);

modificarea alin. (3) lit. b) considerăm excidentă, deoarece potrivit redacției în vigoare, „În domeniul reglementării pieței gazelor naturale și a schimburilor transfrontaliere de gaze naturale, Agenția...; b) monitorizează piața gazelor naturale și modul în care participanții la piața gazelor naturale își îndeplinesc obligațiile stabilite în prezenta lege și în Regulile pieței gazelor naturale;”. Prin urmare, nu este necesară specificarea articolelor din lege, care stabilesc astfel de obligații, în special într-un mod selectiv;

la lit. g) din alin. (3) se vor exclude cuvintele „la sfârșit” și „din prezenta lege”. În context menționăm că completarea unui text sau alineat, fără a specifica ordinea în care se inserează cuvintele, semnifică, conform regulii generale de tehnică legislativă, completarea textului la sfârșitul acestuia. Prin urmare, în dispozițiile de modificare se vor exclude cuvintele „la sfârșit” sau „în final”, deoarece acestea sunt inutile. În același timp, potrivit art. 55 alin. (4) din *Legea nr. 100/2017*, în cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în același act normativ, pentru evitarea reproducerii acesteia, se face trimitere la elementul structural sau constitutiv respectiv, fără a se indica că elementul respectiv face parte din același act normativ (observație valabilă pentru toate cazurile similare din proiect);

la alin. (4) lit. e) urmează a se menționa substituirea textului „Legii nr. 190/XIII din 19 iulie 1994 cu privire la petiționare” cu textul „Codului administrativ nr. 116/2018”;

propunerea de completare cu alin. (4¹) se va revizui prin prisma prevederilor în vigoare din alineatele (5) și (6) ale art. 7.

La *pct. 8* nu sunt clare raționamentele excluderii textului „în conformitate cu legea” din art. 8 alin. (1) lit. g).

Privitor la *pct. 9*, două alineate noi ale art. 9, propuse spre completare, urmează a fi renumerotate conform uzanțelor normative, astfel alin. (6¹) fiind numerotat ca alin. (7),

iar alin. (7) – ca alin. (8). Totodată, la alin. (7) cuvântul „judecătoresc” se va substitui cu cuvântul „judiciar”.

La **pct. 12**, prin care se modifică art.12, pornind de la faptul că se propune completarea alin. (2) cu lit. g), prescripția normativă de la alin. (6¹) urmează a fi propusă ca alin. (8¹), după reglementarea activității de furnizare a gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare, eliberarea licenței pentru care este menționată la lit. f) din alin. (2).

La **pct. 23** de comasat modificările propuse, deoarece vizează același obiect de reglementare.

La **pct. 26**, ce ține de modificarea art. 32:

la alineatele (5)-(7) și (9) nu sunt clare raționamentele substituirii cuvântului „acționarii” cu cuvântul „asociații” (observație valabilă pentru toate cazurile similare din proiect);

semnalăm că completarea cu alin. (13), conform căruia „În caz de conflict între prezenta lege și legea care reglementează modul de constituire, funcționare, reorganizare și lichidare a societății comerciale, indiferent de forma de constituire a acesteia, prezenta Lege va prevala.” nu corespunde prevederilor art. 5 alin. (3) și (4) și art. 7 alin. (3) din *Legea nr. 100/2017* (observație valabilă și pentru pct. 27, privind completarea art. 33 cu alin. (6)). Mai mult, prevederile propuse nu pot fi invocate astfel încât să se excludă aplicarea altor legi. Or, nici o lege nu poate limita dreptul Parlamentului de a legifera și orice lege poate fi invalidată doar dacă contravine Constituției. Potrivit principiului prezumției constituționalității actelor normative, statuat la art. 7 din *Codul jurisdicției constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995*, orice act normativ se consideră constituțional pînă cînd neconstituționalitatea lui va fi dovedită în procesul jurisdicției constituționale. Așadar, atîta timp cît legea sau alt act normativ nu este declarată neconstituțională, aceasta este valabilă și trebuie respectată și executată.

La **pct. 30** ce se referă la substituirea la alin. (8) din art. 37 a textului „în conformitate cu prezenta lege” cu textul „în conformitate cu art. 16 alin. (4) lit. f) din prezenta lege” nu poate fi acceptată, întrucît art. 16 alin. (4) lit. f) conține o normă de referință. Potrivit art. 55 alin. (3) din *Legea nr. 100/2017*, nu se admite trimiterea la o altă normă de trimitere.

La **pct. 31**, prin care se propune completarea art. 39 cu alin. (6¹), semnalăm că textul „Volumele transfrontaliere de gaze naturale ce se încadrează în categoria schimburilor tehnologice, nu fac obiectul taxelor vamale.” nu corespunde prevederilor *Legii nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal*, care stabilește modul de formare și de aplicare a tarifului vamal la mărfurile introduse pe sau scoase de pe teritoriul Republicii Moldova, regulile de supunere a acestora taxelor vamale, precum și metodele de determinare a valorii în vamă și a țării de origine a mărfurilor. Potrivit art. 27 alin. (2) din legea enunțată, „Facilitățile tarifare se stabilesc prin prezenta lege și nu pot avea caracter individual, cu excepția cazurilor prevăzute la art.28.”

La **pct. 39**, ce vizează modificarea art. 49 alin. (1) privind completarea acestuia cu textul „aprobat de Agenție”, ce se referă la *Regulamentul privind investițiile*, atenționăm că inițial acest Regulament este menționat la art. 39 alin. (7), unde urmează a fi operată această modificare.

Punctele 42 și 43 de comasat, avînd același obiect de reglementare.

La **pct. 45**, prin care se propune modificarea art. 62:

prevederile alin. (1¹) se vor racorda la redacția nouă a alin. (1), potrivit căruia, în scopul proiectării și executării instalației de racordare, precum și conectării instalației de

racordare și punerii sub presiune a instalației de utilizare care aparține unui solicitant, solicitantul și operatorul de sistem încheie un contract de racordare;

propunerea de modificare la alin. (3) este excidentă, având în vedere prevederile de la debutul acestuia referitoare la persoanele fizice și persoanele juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, care au în proprietate instalații de gaze naturale;

urmează a fi revizuite referințele la art. 32 alin. (7) și art. 43 alin. (3), menționate la alin. (6), propus spre completare, întrucât nu sunt relevante în cazul dat.

La **pct. 48** a se preciza alineatul din art. 65, propus spre modificare. Conform celor propuse, se deduce a fi alin. (3). Totodată, referința la lit. d) din alin. (2) al art. 113 este eronată în cazul dat și urmează a fi substituită cu referința la lit. e).

La **pct. 49** cuvântul „excluse” se va substitui cu cuvântul „abrogă”, întrucât pentru exprimarea normativă a intenției de scoatere din vigoare a unor prevederi, în cazul elementelor structurale ale actului normativ, se utilizează verbul „se abrogă”, iar în cazul eliminării unor cuvinte, sintagme, enunțuri se utilizează verbul „se exclude”.

La **pct. 51** nu este clară excluderea publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a Registrului de stat al mijloacelor de măsurare (observație valabilă și pentru pct. 83 vizând publicarea raportului cu privire la rezultatele monitorizării securității aprovizionării cu gaze naturale.).

La **pct. 52**, vis-a-vis de propunerea de modificare a alin. (7) din art. 70 atenționăm că cuvintele „se completează cu” se dublează (observație valabilă și pentru propunerea de modificare a alin. (8) din art. 70).

La **pct. 54**, cu referire la propunerea de completare a art. 79 alin. (2) după lit. c) cu literă nouă – litera d), semnalăm că această normă conține deja lit. d), urmând a fi propusă completarea cu lit. e).

La **pct. 56** prezintă incertitudine vis-a-vis de oportunitate și fundamentare juridică, în legătură cu lipsa argumentării corespunzătoare în nota informativă, propunerea de la art. 83 alin. (7), privind substituirea textului „după ora 18:00” cu textul „după ora 20:00”, ce se referă la interzicerea deconectării instalațiilor de gaze naturale ale consumatorilor în zilele de vineri, sâmbătă și duminică, în zilele de sărbătoare nelucrătoare sau cu o zi înainte de ziua de sărbătoare nelucrătoare, precum și în celelalte zile după ora 18.00.

La **pct. 73**, ce ține de completarea art. 97 după alin. (5) cu un nou alineat – alineatul (6), în următoarea redacție: „(6) Raportul Agenției privind evaluarea nivelului de concurență pe piața gazelor naturale se publică pe pagina web oficială a Agenției, și se transmite Consiliului Concurenței și Secretariatului Comunității Energetice.”, atenționăm că norma similară se conține la alin. (8) al art. 97. Astfel, se recomandă completarea corespunzătoare a acestui alineat.

La **pct. 74**:

privitor la art. 97² alin. (3), cuvântul „normale” se va omite, nefiind specific terminologiei unui act normativ. Obiecția este valabilă și pentru cuvântul „sensibile” din alin. (7);

la art. 97⁵ alin. (1) referința la *Legea cu privire la energetică* se va preciza prin mențiunea numărului și anului adoptării acestei legi (obiecție valabilă și pentru art. 97⁸ alin. (1)).

La **pct. 75** se va preciza că modificarea se propune la art. 98 alin. (2) lit. a).

Vis-a-vis de **pct. 77**, la propunerea de completare cu art. 99², în alin. (9) textul „lit. e)” se va substitui cu textul „lit. f)”, în vederea menționii corecte a referinței la art. 113 alin. (2).

La **pct. 79**:

în alin. (2²), propus spre completare la art. 103, se vor exclude cuvintele „În acest sens”, fiind excedente în cazul dat;

propunerea de completare a alin. (6) din art. 103 urmează a fi încorporată la norma alin. (2²), care stabilește competența Agenției în sensul abordat.

Prezintă neclaritate raționamentele amendamentelor, propuse la **pct. 80**, referitoare la art. 104, în special excluderea colaborării cu Comisia pentru situații excepționale la elaborarea Planului de acțiuni pentru situații excepționale pe piața gazelor naturale. De remarcat că atât în nota informativă la proiect, cât și în analiza impactului, se menționează faptul că Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică este obligată să colaboreze cu Guvernul, cu organul central de specialitate al autorității publice în domeniul energiei, cu Comisia pentru situații excepționale, să prezinte informațiile solicitate de acestea.

La **pct. 81**, ce ține de completarea art. 105 cu alin. (3¹), termenul „Planul de urgență” urmează a fi ajustat la terminologia utilizată în context, prin substituirea cu textul „Planul de acțiuni pentru situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale” (obiecție valabilă pentru toate cazurile similare din proiect).

La **pct. 82**, privind completarea cu art. 105¹, la alin. (1) lit. f) textul „stabilite la art. 103, alin. (2) din prezenta lege” se va exclude, fiind excedent.

La **pct. 87**:

considerăm excedentă și injustă completarea art. 112 cu alin. (1¹) în următoarea redacție: „(1¹) Agenția suspendă, retrage licențele întreprinderilor de gaze naturale în cazurile și modul prevăzute la art. 16 și 17 din prezenta Lege, precum și în Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.”, din motivul că art. 112 statuează răspunderea pentru încălcarea legislației în domeniul gazelor naturale, iar suspendarea licenței poate avea loc și în baza cererii titularului de licență. Totodată, licența poate fi retrasă prin hotărâre judecătorească, emisă în conformitate cu legea, la cererea Agenției.

Privitor la **pct. 88**, prin care se propune redacția nouă a art. 113, la lit. c) referința la articolele respective se va face în ordinea consecutivă.

La **pct. 89**, privind completarea cu art. 113¹ „Sancțiuni pentru nerespectarea sau încălcarea prevederilor privind integritatea și transparența pieței angro a gazelor naturale”, la alin. (2) lit. d) se vor exclude cuvintele „comportamentul și”, deoarece comportamentul nu poate fi calificat ca circumstanță clară pentru subiecții pieței gazelor naturale în vederea determinării tipului de sancțiune.

Adițional, cu referire la sancțiunile financiare pentru nerespectarea sau încălcarea prevederilor privind integritatea și transparența pieței angro a gazelor naturale prevăzute la art. 113² din prezentul proiect, considerăm oportun revizuirea acestuia. Or, principiul de drept *non bis in idem* prevede inadmisibilitatea sancționării de două ori pentru aceeași faptă. Prin urmare, asupra acestor sancțiuni prevăzute în *Legea nr. 108/2017 cu privire la gazele naturale*, planează suspiciuni de neconstituționalitate, în condițiile în care pentru aceeași faptă de manipulare a pieței gazelor naturale, făptuitorul urmează a fi sancționat financiar atât în baza componentei de infracțiune „Manipularea pe piața gazelor naturale” introdusă în *Codul penal*, cât și în baza art. 113² din *Legea nr. 108/2017* cu privire la gazele naturale. În acest context, art. 113¹ alin. (5) urmează a fi exclus.

La **pct. 90**:

ce ține de completarea alin. (1) din art. 114, se va suplini cu sursa publicării *Regulamentului (UE) nr. 1227/2011*;

redacția nouă a alin. (10) și (11) din art. 114 nu poate fi acceptată, întrucât se referă la normele care deja și-au produs efectele și nu pot fi modificate;

normele propuse la alineatele (15¹), (21¹), (22¹)-(22⁴) se vor reda într-un articol separat, care va reglementa intrarea în vigoare și punerea în aplicare a prevederilor legii de modificare.

La art. II (modificarea *Legii nr. 174/2017 cu privire la energetică*):

La **pct. 94**, considerăm completarea art. 13 la alin. (1) lit. a) cu cuvintele ”, în măsura în care aceasta din urmă nu contravine prezentei legi și legilor sectoriale, precum și întreprinde măsurile necesare în limitele competențelor sale stabilite prin lege;” absolut excedentă în cazul dat, urmând a fi exclusă din proiect.

Vis-a-vis de **pct. 95**, prin care se propune completarea cu art. 14¹ privind atribuțiile Agenției la realizarea investigațiilor, semnalăm ca astfel de atribuții să nu se contrapună cu atribuțiile privind efectuarea controalelor, stipulate la art. 15 (spre exemplu, cele de la alin. (6) lit. d), alin. (4) al doilea caz din art. art. 14¹).

La **pct. 96**, vizând completarea art. 15 cu 3 alineate noi (13-15), se va opera cu terminologia legii. Astfel, cuvintele „control neplanificat” se vor substitui cu cuvintele „control inopinat”. Totodată, la alin. (15) se va exclude textul „Controlul judiciar efectuat de către instanța de judecată vizează aspecte de fapt și de drept. Inițierea acțiunii în instanță nu are efect suspensiv automat, cu excepția cazului în care instanța de judecată decide altfel.”, întrucât nu ține de obiectul reglementării al legii examinate (observație valabilă și pentru pct. 100, ce ține de modificarea art. 20 alin. (9)).

La **pct. 97**, privind modificarea art. 16 alin. (10), nu sunt clare raționamentele substituirii cuvintelor ”se suspendă” cu cuvintele ”pot fi suspendate”, mai mult că este vorba de hotărârile Agenției prin care se aprobă actele normative de reglementare, costurile de bază, tarifele reglementate și prețurile reglementate, care se suspendă doar în raport cu participantul la proces în favoarea căruia a fost dispusă măsura de suspendare.

La **pct. 98**, referitor la modificarea art. 18 alin. (5), se va suplini cu dispoziția privind substituirea textului „Legea nr. 190/1994 cu privire la petiționare” cu textul „Codul administrativ nr. 116/2018”.

Vis-a-vis de **pct. 99**, la propunerea de modificare la art. 19 alin. (3), cuvintele „în modul și” se vor exclude, întrucât în temeiul acestor prevederi „Agenția este în drept să aplice titularilor de licențe, titularilor de autorizații și altor persoane juridice sancțiuni financiare în mărimea și în cazurile stabilite în legile sectoriale, cu respectarea procedurii stabilite la art. 20 din prezenta lege.”

La art. III (modificarea *Legii nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător*):

Dat fiind faptul că se modifică doar Anexa nr. 1 la *Legea nr. 160/2011*, se va reformula corespunzător clauza de modificare a acestui articol.

Totodată, cu referire la amendamentul operat la pct. 26 din Nomenclatorul actelor permissive (pct. 103 din proiect), se va specifica că face parte din compartimentul I.

La pct. 104 se va ține cont că poziția 34 din compartimentul III al anexei nr. 1 la *Legea nr. 160/2011* a fost deja exclusă prin *Legea nr. 63/2021*. Astfel, propunerea vizată urmează a fi omisă din proiect.

La art. IV (modificarea *Codului administrativ nr. 116/2018*):

Sub aspect conceptual, vis-a-vis de completarea *Codului administrativ* cu un capitolul nou privind aplicarea de măsuri speciale în sectorul electroenergetic și în sectorul gazelor naturale, în Titlul I „Dispoziții generale” din Cartea a doua „Procedura administrativă”, nu poate fi acceptată, deoarece prevederile propuse exced obiectul de reglementare al *Codului administrativ*, or, art. 2 alin. (3) litera a) din *Codul administrativ* prevede expres că prevederile acestuia nu se aplică raporturilor juridice de drept privat la care participă autoritățile publice.

În particular, propunerea de completare a *Codului administrativ* cu art. 68¹ *de jure* nu poate fi admisă, deoarece vine în contradicție cu principiile generale prevăzute de *Codul de procedură penală* al Republicii Moldova nr. 122/2003. Astfel, evidențiem faptul că în conformitate cu prevederile art. 14 din *Codul de procedură penală*, dreptul convorbirilor telefonice și a celorlalte mijloace legale de comunicare este asigurat de stat. Limitarea acestui drept se admite numai în baza unui mandat judiciar emis în condițiile *Codului de procedură penală*.

Totodată, conform art. 13 din același cod menționăm că persoana fizică sau juridică nu poate fi lipsită în mod arbitrar de dreptul de proprietate. Nimeni nu poate fi privat de proprietatea sa decât din motive de utilitate publică și în condițiile *Codului de procedură penală* și conform principiilor generale ale dreptului internațional. Bunurile pot fi puse sub sechestru numai în baza hotărârii judecătorești. Art. 10 din același cod prevede că limitarea temporară a drepturilor și libertăților persoanei și aplicarea de către organele competente a măsurilor de constrângere față de ea se admit numai în cazurile și în modul strict prevăzute de *Codul de procedură penală*.

În contextul dat, considerăm că art. 68²-68⁴ nu pot fi acceptate, deoarece acestea din urmă vin ca o completare a prevederilor menționate în art. 68¹, care contravine legislației procesual penale.

La art. V (modificarea *Codului penal nr. 116/2018*):

În vederea uniformizării și asigurării unui cadru normativ unitar în materie penală, se propune comasarea literei a) și b) a art. 244² alin. (1) din proiect, care va avea următorul cuprins:

„a) efectuarea unei tranzacții sau emiterea unui ordin de tranzacționare cu produse energetice angro, care oferă sau poate oferi indicații false sau înșelătoare în ceea ce privește cererea, oferta sau prețul produselor energetice angro, ori care, prin fapta uneia sau mai multor persoane ce activează în mod concertat, stabilește sau prin care se încearcă stabilirea prețului unuia sau mai multor produse energetice angro în mod artificial;”.

Totodată, ținem să precizăm că textul „, cu excepția cazului în care persoana care a efectuat tranzacția sau care a emis ordinul consideră că motivele care au determinat-o să procedeze astfel sunt legitime și că respectiva tranzacție sau respectivul ordin de tranzacționare este conform cu practicile de piață admise pe respectiva piață angro de gaze naturale” contravine principiilor de drept penal și considerăm imperios excluderea acestuia. Art. 20 din *Codul penal* prevede că nu este pasibilă de pedeapsa penală persoana care a comis o faptă prevăzută de legea penală, care nu își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, nu a prevăzut posibilitatea survenirii urmărilor ei prejudiciabile și, conform circumstanțelor cauzei, nici nu trebuia sau nu putea să le prevadă. Or, vinovăția și legitimitatea motivelor care au determinat persoana la asemenea acțiuni urmează a fi stabilite de către procuror la faza de urmărire penală și de către instanța de judecată la faza de judecare.

La art. 244² alin. (1) lit. c) cuvintele „oricărei tranzacții” se vor substitui cu cuvintele „unei tranzacții” și cuvintele „oricărui ordin” se vor substitui cu cuvintele „unui ordin”.

La art. 244³ pe tot conținutul articolului cuvântul „folosirea” se va substitui cu cuvântul „utilizarea” și cuvântul „ceda” la orice formă gramaticală se va substitui cu cuvântul „înstrăina” la forma gramaticală corespunzătoare.

Cu referire la pedeapsa pentru infracțiunea de la alin. (2) a art. 244² „Manipularea pe piața gazelor naturale”, ținând cont de gravitatea acesteia, urmează a se definența de pedeapsa prescrisă la alin. (1), prin transferarea pedepsei cu închisoare de pînă la 3 ani de la alin. (1) la alin. (2) și excluderea de la alin. (1) a pedepsei cu lichidarea persoanei juridice (observație valabilă și pentru art. 244³).

La art. VI (modificarea *Codului de procedură penală nr. 122/2003*)

În sursa de publicare se va indica faptul republicării Codului, prin completarea la debutul acesteia cu cuvintele „republicat în”.

Dat fiind faptul că se modifică doar art. 276¹ se va reformula corespunzător clauza de modificare. Totodată, se va propune doar completarea după cifrele „244¹” cu textul „244², 244³”.

La art. VIII (modificarea *Legii nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție*):

La *pct. 110*, completarea art. 12 cu alin. (3¹), potrivit căruia „La prezentarea acordului, operatorul de sistem din sectorul gazelor naturale stabilește condițiile care trebuie respectate de beneficiar la planificarea și executarea lucrărilor de construcție.” ține de conținutul normativ al legii sectoriale privind gazele naturale și urmează a fi omisă din proiect.

În altă ordine de idei, se va omite și *pct. 111*, prin care se propune modificarea art. 4 alin. (2), deoarece alin. (2) a fost abrogat prin *Legea nr. 3/2020*.

La *pct. 112*, completarea art. 13 cu alin. (3) nu se integrează armonios în prevederile acestui articol, în temeiul cărora se stabilește conținutul autorizației de construire.

Propunerea de modificare a art. 10 alin. (1) (*pct. 113*) se consideră în defavoarea solicitantului (beneficiarului) și urmează a fi omisă.

Dat fiind faptul că unul din obiectivele elaborării proiectului respectiv este transpunerea *Regulamentului UE nr. 1227/2011*, în conformitate cu art. 31 alin. (2) din *Legea nr. 100/2017*, acesta urmează a fi marcat pe prima pagină în colțul drept de sus cu sigla „UE”.

Secretar de stat

Veronica MIHAILOV-MORARU

Digitally signed by Mihailov-Moraru Veronica
Date: 2021.12.14 13:03:06 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

